

Jokaisella on oikeus hyvään saattohoitoon

Potilaat ja omaiset arvostavat Pirkantaan Hoitokodissa sitä, että lähestyvää kuolemaa puhtaasti rehellisesti.

Virpi Ekholm
toimittus@mediuutiset.fi

Pirkantaan Hoitokodin alakerrassa tuoksu savu. Vapaaehtoiset ovat lämmittäneet saunan, jossa asukkaat pääsevät nauttimaan leppeistä löylyistä. Isoon saunaan mahtuu vaikka pyörätuolin tai sängyn kanssa, jos potilas ei pääse enää jalkalle.

Kodikas, viihtyisä saattohoitokoti toimii Tampereella. Taysin kampuksen naapurissa. Täällä hoidetaan parantamattomasti sairaita, elämänsä loppuvaihetta eläviä ihmisiä. Tärkeitä arvoja työssä ovat ihmiselämän ainutkertaisuus ja yksilöllisyys.

– Tämä on inhimillistä, rehellistä, hyvin palkitsevaa työtä. Työ tuntuu merkitykselliseltä, jos potilasta voi auttaa, kuullaee hoitokodin ylläläkäri **Tarja Korhonen**.

Raskastakin työ on joskus, varsinkin jos kuoleva potilas on hyvin nuori tai hänellä on esimerkiksi pieniä lapsia.

– Kellään meistä ei ole lupausta tätä päivää pidemmälle, ja kuka tahansa voi sairastua vakavasti. Sen tiedostaminen on auttanut itseäni olemassa olin tullen ihan arkisista asioista, kertoo geriatri, kotihoidon lääkäri **Elisa Marjamäki**.

Pirkantaan Hoitokodin vuodeosastolla on 24 paikkaa. Lisäksi kotihoidossa on 50–60 potilasta. Jos potilaan vointi huononee kotona, osastolle pääsee päivystysaikana.

Osa vakavasti sairaista haluaa kuolla kotona. Tätäkin toivetta kunnioitetaan ja siihen pyritään vastaamaan. Samalla kuitenkin keskustellaan, voisiko potilaan tuoda osastolle, jos omainen ei enää pärjää hänen kanssaan kotona.

– Omaisen on hyvin vaikea tehdä tämä ratkaisu, jos asiasta ei ole etukäteen keskusteltu, Korhonen toteaa.

STM JUUKAISI joulukuussa suosituksen, jonka mukaan saattohoitoa ja oireita lievittävää palliatiivista hoitoa tulisi saada kattavasti ja yhdenvertaisesti koko maassa. Suosituksessa annetaan osaamis- ja laatuksiteerit

Kansalaisaloite eutanasian eli armokuoletman laillistamiseksi on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä.

Pirkantaan Hoitokodin lääkärit Tarja Korhonen ja Elisa Marjamäki pitävät hyvänä asiana, että sen myötä kuolemasta ja saattohoidosta keskustellaan.

He kuitenkin korostavat, että saattohoito tulee ensin järjestää koko maassa asiallisesti ennen keskustelua eutanasian lain-säädännöstä. Tämä puolestaan vaatii lisää koulutusta ja resursseja saattohoitoon.

– Eutanasian edellytys olisi, että kaikki voitava on tehty, mutta

He kuitenkin korostavat, että saattohoito tulee ensin järjestää koko maassa asiallisesti ennen keskustelua eutanasian lain-säädännöstä. Tämä puolestaan vaatii lisää koulutusta ja resursseja saattohoitoon.

– Eutanasian edellytys olisi, että kaikki voitava on tehty, mutta

voi rauhoittaa osaa potilaista, jotka pelkäävät kovia kipuja, pahoinvointia ja hengenhädistystä.

Tarja Korhosen mukaan Pirkantaan Hoitokodin potilaat nostavat eutanasiakysymystä hyvin harvoin esille. Pidemmin esitetään toiveita lähipäivistä.

KODIKASTA. Niku-kissa viihdyttää Pirkantaan Hoitokodin potilaita, ja myös omat lemmikit ovat sallittuja. Toiminnassa tähdätään kodinomaisuuteen ja yksilöllisyyteen, kertovat ylläläkäri Tarja Korhonen ja geriatri, kotihoidon lääkäri Elisa Marjamäki.

Kellään meistä ei ole lupausta tätä päivää pidemmälle.

Pirkantaan Hoitokoti

- » Syöpäpotilaiden Hoitokotisi-ä-tion ylläpitämä saattohoitokoti aloitti toimintansa vuonna 1988, ensimmäisenä Pohjoismaissa.
- » Vuodeosastolla on 24 paikkaa ja kotihoidossa 50–60 potilasta.
- » Vakinaista henkilöä on yhteensä noin 40. Lisäksi toista sataa vapaaehtoistyöntekijää.

- » Tampereelaiset pääsevät hoitokotiin hoitavan lääkärin lähetteellä. Ympäristökuntien potilaille tarjotaan täällä hoitoa, jos heillä on vaativan saattohoidon tarve.
- » Hoitokodissa kuoli viime vuonna 308 potilasta. Noin 50 palasi takaisin kotiin.

kohitoon, sairaalassa tehtävillä hoitotuljauksilla on iso merkitys. Kuoleman mahdollisuutta ei saisi ohittaa, tai se voi ohjata potilaan saamia tutkimuksia ja hoitoja väärällä tavalla, Marjamäki pohtii.

kirjavasti: osa aveista sallii varastot, osa ei.

– Jos pätyvystyslääkevalikoimaa ei ole, asukas voi jäädä ilman asianmukaista oirehoitoa saattohoitotilanteessa tai hänet joudutaan jopa lähettämään päivystykseen. Tämä ei ole inhimillistä eikä oikein, ja asiasta onkin tehty hiljattain ohjauspyyntö Valviraan, Marjamäki toteaa.

Toinen kehitettävä asia olisi elämän loppuvaiheen hoito sairaaloissa. Kuolevien potilaiden hoitoon ei ole kiinnitetty siellä riittävästi huomiota, vaikka erikoissairaanhoitossa kuullaan paljon.

– Niidenkin potilaiden kohdalla, jotka siirtyvät toiseen yksikköön jat-

Palliatiivinen hoito tulisi integroida hoitoon mahdollisimman varhain. Marjamäen mukaan se unohtuu liian usein erityisesti muissa kuolemaan johtavissa sairauksissa kuin syöpäsairauksissa.

– Elämän viimeisinä kuukausina oireet ovat hyvin samankaltaisia sairauksista riippumatta. Oireet määrittelevät hoitoa, ei diagnoosi, hän painottaa.

MITEN kuoleva potilas sitten pitäisi kohdata?

Korhonen ja Marjamäki korostavat, että tärkeintä on olla avoin ja rehellinen.

– On usein helpotus sekä potilaalle että omaisille, että asiasta puhutaan. Samat kysymykset pyörivät kaikilla mielessä eikä kukaan uskalla sanoa asioita ääneen. Se kuormittaa ja vie voimia, Marjamäki kuvailee.

Olellaista on, että lähestyvä kuolema tunnustetaan ja otetaan puheeksi. Vain silloin on mahdollista tehdä ajoissa ennakoiva hoitosuunnitelma yhdessä potilaan kanssa: mikä on hoitojen tavoite, mikä on potilaalle tärkeää ja mitä tehdään, jos vointi huononee.

– Hyvällä saattohoidolla on tärkeä merkitys myös omaisille. Tutkimusten mukaan se vähentää omaisten masennusta ja uupumusta läheisen kuoleman jälkeen, Marjamäki huomauttaa.

Pirkantaan Hoitokodin aulassa on pöytä, jossa on valkoinen pöytäliina, kukkia ja kynttilä. Kun joku asukkaista kuolee, omaiset sytyttävät kynttilän läheisensä muistolle.

Olemme juuri lähdössä, kun kuljemme pöydän ohitse. Nyt kynttilässä palaa tuli.